

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної on-line-конференції
(Суми, 21–22 листопада 2019 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2019

СЕКЦІЯ 1. ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

УДК 33.336.027

Панченко Наталія Віталіївна,

аспірант,

Національний університет "Києво-Могиллянська академія", м. Київ

ВЛАСТИВОСТІ ФІСКАЛЬНОЇ ТРАНСМІСІЇ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

В сучасних умовах фіскальний механізм відіграє важливу роль у фінансовій системі країни та характеризується особливими, тільки йому властивими інструментами, важелями, функціями, способами та методами, які здійснюють значний вплив на розвиток як окремих суб'єктів господарювання, так і економіки країни в цілому. Особливістю фіскального механізму є те, що це складне та багатогранне явище, яке поєднує в собі різні специфічні елементи та заходи регулювання, застосування яких може мати як довгостроковий, так і короткостроковий вплив на функціонування економічних суб'єктів.

Через фіскальний механізм відбувається вплив держави на соціально-економічний розвиток суспільства. Фіскальний механізм як інструмент реалізації податкової політики обмежений її принципами і цілями, виконує функції податкового планування, регулювання, контролю. Головною метою фіскального механізму є побудова такої податкової системи, яка здатна забезпечити виконання податками покладених на них функцій [2].

Держава застосовує фіскальний механізм з метою забезпечення макроекономічної стабілізації та детінізації економіки. Для цього використовується трансмісійні особливості фіскального механізму, оскільки

вважається, що злагоджене функціонування всіх його складових елементів сприяє формуванню фіскальних імпульсів з трансмісійним впливом на всі сфери та ланки економічної системи.

На сучасному етапі все більше уваги приділяється передавальним якостям фіскального механізму, тобто фіскальній трансмісії, за допомогою якої можна відновити позитивну динаміку розвитку національної економіки.

Наявність трансмісійного механізму фіскальної політики була відкрита ще у кейнсіанському аналізі, проте сучасні фінансово-економічні процеси в країні висувають нові вимоги до вивчення впливу передавального механізму фіскальної політики на економіку та бюджет [3].

Фіскальна трансмісія представляє собою процес послідовної передачі імпульсів фіскальної політики держави, який відображає взаємозв'язок між податковими інструментами та діловою активністю в реальному секторі економіки. Саме, в результаті дії фіскальної трансмісії відбувається значний вплив держави на соціально-економічний розвиток суспільства [4].

Трансмісійні процеси можливі, оскільки здійснюється кругообіг фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності. Через канали фіскальної трансмісії, оптимально налаштована фіскальна політика забезпечує досягнення бажаної поведінки платників податків і забезпечується підвищення ділової активності та стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності та громадян.

Фіскальна трансмісія відрізняється від трансмісійних процесів в інших сферах життєдіяльності та характеризується певними властивостями, які дозволяють здійснювати значний вплив економічну ситуацію. Фіскальна трансмісія характеризується наступними властивостями:

– фіскальна трансмісія – це результат прийнятих урядом держави рішень у податковій сфері, спрямованих на регулювання та розподіл фінансових ресурсів економічних суб'єктів, який в кінцевому рахунку відображається на макроекономічних показниках. Тому фіскальна трансмісія є одним з найважливіших шляхів впливу держави на економічні процеси [1];

– порівнюючи механічну трансмісію з фіскальною, можна виділити основні характерні риси: швидкість, плавне з'єднання складових параметрів, зміна величини та частоти передачі імпульсів прямої та зворотної дії;

– усі зміни величини податків і зборів різних рівнів трансмісійно відображаються на обсязі ВВП з мультиплікативним ефектом. При цьому мультиплікативний ефект від фіскальної політики залежить від наявності резервного виробничого потенціалу економіки та від того, яка частка від збільшеного доходу буде витрачена, а не збережена або витрачена на імпорт [3];

– трансмісійні процеси фіскального механізму тісно взаємопов'язані з заходами монетарного (грошово-кредитного) регулювання, які мають також трансмісійний ефект і перетворюються в механізм монетарної трансмісії. На наслідки фіскальної трансмісії має значний вплив обсяг грошової маси та рівень процентних ставок;

– фіскальна трансмісія, залежно від фінансово-економічних умов, які склалися в країні та цілей уряду може мати стримуючий або стимулюючий характер, що відображається на зростанні чи зменшенні обсягів бюджету держави. Такий вплив здійснюється через канали трансмісії, які викликають відповідні наслідки у динаміці сукупного обсягу виробництва, сукупного попиту та пропозиції, а також появи бюджетного дефіциту чи профіциту. Тому в умовах макроекономічної нестабільності активне використання стимулюючих можливостей фіскальної трансмісії може забезпечити досягнення макроекономічної рівноваги та необхідних значень макроекономічних показників;

– стимулююча дія механізму фіскальної трансмісії передбачає активний вплив фіскальних імпульсів на реальний сектор економіки, тобто трансмісія забезпечує взаємозв'язок фінансового сектору з реальним сектором економіки. Це може забезпечити, за певних умов, сталий розвиток економіки, оскільки економічний ефект від такої взаємодії як правило супроводжується соціальним і екологічним ефектом;

– трансмісійні процеси фіскального регулювання та розподілу можуть мати галузеву, інноваційну, інвестиційну, соціальну або регіональну спрямованість, залежності від встановлених пріоритетів;

– дія фіскальної трансмісії, залежить від зміни кожного каналу трансмісії, структури податкових надходжень, а саме від співвідношення прямого та непрямого оподаткування, а також від розподілу податків між бюджетами різних рівнів;

– дію фіскальної трансмісії можна представити в процесі моделювання та здійснити економетричну перевірку теоретичної логіки генерування імпульсів кожного податкового каналу та зв'язку між макроекономічними показниками.

Фіскальна політика здійснює значний вплив на фінансово-економічні та соціальні процеси в країні, тому розуміння дії фіскальної трансмісії та прояву її особливостей в економіці є важливим як з теоретичного, так і практичного погляду. Фіскальна трансмісія реалізує свій вплив на макроекономічні показники через регулювання, контроль, стимулювання та розподіл.

Отже, з огляду на потребу збалансування видаткових зобов'язань Державного бюджету та обсягів бюджетних надходжень, необхідним є всебічний аналіз реалізації передавального механізму фіскальної політики на реальний сектор економіки.

Список використаних джерел

1. Алімпієв Є.В. Податковий канал фінансово-монетарної трансмісії в економіці України. *Економічний часопис – XXI*. 2013. №5-6(2). С. 24-26.

2. Гладченко Т.Б. Поняття податкового механізму та його елементи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. №21.С.62-64.

3. Касперович Ю.В. Фіскальна трансмісія та її наслідки на формування доходів бюджету. *Економіка і держава*. 2012. №3. С. 70.